

# Kol Jákov - Peszách

**Kiadja: Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség**

Felelős kiadó: Deutsch Róbert • Főszerkesztő: Cseh Viktor • 1. évfolyam 7. szám melléklet

## Peszáchi tudnivalók 5781.

Azt mondják Bölcseink, hogy kérdezzük és magyarázunk Peszách előtt harminc nappal. Ennek az az értelme, hogy Peszáchnak sok szabálya van, ami a Tóra rengeteg témaköréhez kapcsolódik. Ezért kell elkezdenni tanulni a háláchákat egy hónappal az ünnep előtt, hogy az ember tudja a törvényt, hogy mit kell tennie. Különlegesen igaz ez napjainkban, hogy a technológia fejlődésével a helyzet napról napra változik, ezért nagy fontossága van, hogy leírjuk a legszükségesebb szabályokat, amik Peszách ünnepével kapcsolatosak. Azonban fontos tudni, hogy nem lehet minden szituációt röviden leírni, ezért mindenki, akiben kérdés merül fel keresse fel vele rabbiját!

## Edények

Mivel nagyon nehéz az edényeket Peszáchra kaserolni, ezért helyes, ha vannak Peszáchra elkülönített edényeink, melyek egyáltalán nem találkoznak chomecossal.

Aki új edényt vesz, ami alumíniumból, rozsdamentes acélból, vagy teflonból van, azt forró vízzel kaseroljuk használat előtt, mert azokat néha zsírral kenik be, hogy jobban csillogjanak.

Új edényeket, amiket nem zsidótól vásárolunk, meg kell meríteni a mikvében, ugyanígy az üvegedényt is, és áldást mondunk rá: „áser kidsánu bemicvotáv vecivánu ál tevilát kélim”. Viszont a cserépedényt nem kell bemártani. A porcelánedényt pedig áldás nélkül merítjük meg.

A sótartót nem kell kóserolni, viszont tisztítsuk ki alaposan. A kiduspoharat alaposan ki kell tisztítani. A szokás az, hogy forró vízzel leöntjük.

## Konyha

A konyhai pultot általában nem lehet kóserolni, ezért alaposan meg kell tisztítani, és utána közvetlenül a bugyogó, forró vízzel leönteni, abból a vízforralóból, amiben a víz forrt. Ezután fedjük be fóliával vagy más anyaggal (például PVC).

A csapot tisztítsuk meg alaposan, nyissuk ki a forró vizet, majd kívülről is öntsük le forró vízzel. Helyes új szűrőt tenni a csapba, vagy ráerősíteni egy darab anyagot.



A hűtőt takarítsuk ki alaposan, mossuk le jól az összes polcot és minden más szétszedhető részt. Az ajtón levő gumit is tisztítsuk meg, elsősorban a mélyedésekben.

A konyhaszekrényeket is takarítsuk ki alaposan. Azokat a szekrényeket, ahol évközben chomecos vagy lisztes termékeket tartunk, takarjuk le (akár papírral).

## Gáztűzhely



Helyes tartani külön rácsot Peszáchra. Ha nincsen, akkor tisztítsuk le alaposan, fedjük be olyan vastag fóliával, ami nem szakad el. A gáztűzsákkal nem kell csinálni semmit, mert ezek saját magukat kaserolják. A szabályozókat nem kell lecserélni, de alaposan le kell tisztítani. A sütőlapot is vonjuk be fóliával.

Azt a sütőt, amiben sütöttek chomecot, nagyon nehéz kóserolni, mert gumiból és üvegből álló részei is vannak. Ezért az ilyen sütőt ne használjuk. A mikrohullámú sütőt sem lehet Peszáchra kóserolni, ezért azt se használjuk.

## A chomec eladása

A chomecos, illetve chomec-gyanús termékeket el kell adni egy nem zsidónak. Rakjuk ezeket egy zárt helyiségbe vagy zárt és megjelölt szekrénybe. A szerződésben meg kell jelölni, melyek azok a helyek, ahol az eladandó chomecos található.

Az Orthodox Hitközség gondoskodik a chomec eladás lebonyolításáról. Az ezzel kapcsolatos részletekben a Hitközségen lehet érdeklődni a következő telefonszámon: 061 344 6370.

## Peszáchi termékek

Csak olyan ételeket vásároljunk, amin megbízható rabbi hechser szerepel. Nem szabad hagyatkozni arra, ha csak annyi szerepel rajta, hogy „kóser lepszách” (hechser nélkül).

Az olyan tisztítószerre, amik fogyasztásra nem alkalmasak, nem szükséges hechser. Alkoholos italokban alkalmanként tényleges chomec is előfordulhat, ezért azokra feltétlenül szükséges a peszáchi hechser.

Kozmetikumok használata megengedett Peszáchkor, még akkor is, ha a gyártás során használnák chomecot, mert (akár még a kutya általi) fogyasztásra ezek is alkalmatlanok.

Miután elődeink magukra vették azt a rendeletet, hogy nem esznek kitniotot (hüvelyeseket), ezért (az ismert fajtákon kívül) mogyoróból, mogyoróolajból készült ételeket, vagy szójatermékeket sem eszünk, mert kétséges, hogy ezek is ebbe a kategóriába tartoznak.

A repceolaj is a kitniot tilalom alá esik, ezért az askenáz szokás szerint ezt Peszáchkor nem használjuk.

Olyan kisgyerekeknek, akik rizst, vagy más kitniotot esznek, külön tűzhelyet és edényeket kell biztosítani. Ezeknek megfőzésére sem használhatjuk a Peszáchra szánt edényeket.

## Gyógyászat

Akinek műfogsora van, annak helyes figyelnie, hogy ne egyen 24 órával Erev Peszách előtt forró chomecot. Erev Peszách reggelén tisztítsa meg alaposan, és mártsa a fogakat egy edénybe, amibe forró vizet öntött.

Ha olyan gyógyszert kell bevinnünk, amiről nem tudjuk, hogy kóser-e Peszáchra, tekerjük egy vékony lapba vagy helyezzük kapszulába, és így nyeljük le. Viszont injekciót, kúpot, orr- és szemcseppet, kenőcsöket, amiknek nincsen illatuk, használhatunk Peszáchkor is.

## Chomec kutatása (bedikát chomec)

Miután idén Peszách szombat kimenetele után köszönt ránk, ezért a chomec kutatásának micváját a szokásos niszán hónap 14-ike este helyett, már niszán 12-én (március 25.) este el kell végeznünk.

Minden munkától szabaddá kell tenni magunkat, hogy idejében betarthassuk ezt a micvát.

Hogyha a zsinagógában, a padjában található kis szekrénybe is kerülhetett chomec, akkor ott is kell vizsgálatot csinálni és kitararítani. Akinek van autója, azt is kutassa át. Száraz virágok, amik búzakaralászból készültek, chomecnak számítanak és azokat el kell égetni.

Aki Peszáchra elutazik otthonából, az előtte kutassa át, de ne mondjon áldást. Mégis, ott is be kell tartania a chomec kutatásának a micváját azon a helyen is, ahová utazik, ha pedig ki is bérelte a helyet, akkor áldást is mondjon rá (például, ha valaki szobát bérel egy szállodában).



## Erev Peszách

Mivel idén Peszách első napja sábesz este kezdődik, ezért szükséges mindennel elkészülettel készen lenni még a sábesz bejövetele előtt, mert a szombati gyertyagyújtás után tilos minden munkavégzés, akár csak minden más sábeszkor.

Habár a chomec fogyasztásának és birtoklásának tilalma csak szombat reggel kezdődik, mivel sábeszkor nem lehet tüzet gyújtani, ezért még péntek délelőtt a *Mágén Ábrahám* szerint 10:22 előtt, a *háGra* és *Báál háTánjá* szerint 10:45 előtt el kell égetni az előző esti bedikát chomec-kor megtalált kovászost. Ezek után csupán annyi chomec maradhat a birtokunkban, amennyit még pénteken, illetve szombat reggel elfogyasztunk. A szombati chomec-evés legutolsó időpontja a *Mágén Ábrahám* szerint 9:11, míg a *háGra* és *Báál háTánjá* szerint 9:42.

Ne felejtsük el elkészíteni előre a nyakat (zroá) és a tojást még pénteken. Ugyanígy a chároszetet és a sós vizet is még napközben kell előkészíteni. Ha elfelejtette, akkor csak kevés sót tegyen a vízbe sábeszkor.

## Az elfogyasztandó mennyiségek (siur)

Gépi macesz esetén 1 lap tartalmaz 2 kezájit (olajbogyónyi) mennyiséget, és mivel a micva 2 kezájit elfogyasztása, ezért egy egész, teljes maceszt meg kell enni 2–4 perc alatt. (De legalábbis a felét egye meg 2–4 perc alatt, a maradékot pedig még további 9 percig az étkezés kezdetétől számítva.)

A márorból (keserűfű) egy tojásnyit kell megenni, és szükség esetén lehet könnyebben venni és egy fél tojásnyit enni (ha nagyon nehezebbre esik, akkor a harmada is elegendő). A mennyiséget a zöldségben levő üregek, levegő nélkül kell számítani.

## Széder este



A nők kötelesek az este minden micvájára: maceszt enni, négy pohár bort (szőlőlevet) inni és Hágádát mondani.

A kezájit maceszt még éjfél előtt meg kell enni, támaszkodva.

Vigyázni kell a salátában található férgek miatt. Ezért szükséges még pénteken előkészíteni a márornak szánt saláta leveleit. Először erősen folyó vízben kell lemosni a leveleket, utána megvizsgálni a fénynél. Az ecetben áztatott salátalevelek alkalmatlanok a márornak micvájára. Aki tormát használ márornak vagy koráchnak, még sábesz előtt reszelje le, és jól fedje be, hogy a csípőssége ne távozzon el belőle.

A négy pohárhoz szükséges méret legalább 86 ml (a Chátám Szofer szerint 150 ml). Elegendő a pohár részét kiinni, majd utántölteni. A Chátám Szofer szerint a kárpásznak a zeller felel meg.

Az egyiptomi kivonulás elmesélését csak akkor teljesítjük, ha el is magyarázzuk a történeteket. Különösen fontos a kisgyerekek bevonása a széder esti Hágadába.

## Az ünnepnap szabályai

Idén Peszách első napja szombat este köszönt ránk, ezért vigyáznunk kell, hogy az ünnepi gyertyákat, csak a sábesz kimenetele után, (még a szombat bejövetele előtt gyújtott) lángról gyújtjuk meg.

Az ünnepnapok tilalmak a szombatiakkal megegyeznek, csak az étkezéshez szükséges munkák lettek ahhoz képest még megengedve. Amikor tüzet gyújtunk az ünnepnapok főzéshez, akkor vigyázzunk, hogy ne hozzunk létre új tüzet, hanem csak már égő tűzről gyűjtsünk.

Peszách második estéjétől hét teljes héten keresztül, vagyis 49 napon át esténként ómert számolunk. Az ötvenedik nap Sávuoct ünnepe.

## **Félünnep (chol hámoéd)**

Félünnepre nem vonatkozik a szigorú ünnepi munkavégzés tilalma, azonban ha csak tehetjük ne végezzünk munkát, hogy megtartsuk a napok ünnepi jellegét.

Tilos borotválkozni félünnepen, ugyanígy az omerszámlálás (szefirá) napjaiban, kivéve azokat a napokat, amiket a Sulchán Árucho megenged. A budapesti minhág szerint félünnep utántól Ros Chodes Ijárig borotválkozunk, utána Lág BáOmerkort és a „körülkerítés három napján” (Sávuoct előtti napok).

Az Orthodox Hitközség nevében kóser és örömteli Peszách ünnepeét kívánva,

Ráv Gestetner Ávrohom Meir Chájim